

Kirkeministeren, at Stillingen for dem vilde blive saaledes, at den i Længden vilde virke demoraliserende. Jeg gør den højtærede Kirkeminister opmærksom paa, at han ligesom for øvrigt det ærede Medlem fra Højrup (Johs. Fog-Petersen) anklagede mig for at overdrive; men jeg tror dog, man kan sige, at hvis der skal være Tale om Overdrivelser, turde en saadan Udtalelse, som er ganske i Strid med det, man erfarer fra de Steder, hvor man har Stiftskapellaner, karakteriseres som i høj Grad overdreven.

Saa udtalte Ministeren sin Glæde over, at jeg stemte, om jeg saa maa sige, eller var stemt for en „§ 8“ for Præster. Hans Udtalelse i den Henseende forekom mig at minde noget om dette: han var villig til, at jeg maatte faa Ret, naar vi var enige, men hvis vi var uenige, saa beholdt Ministeren Retten. Jeg tror nu ikke, vi er saa enige om den Sag, som det synes. Jeg er meget ivrig stemt for en § 8 for Præster, ligesom jeg er ivrig stemt for, at Menigheden skal have Ret til at vælge sine Præster, men, som jeg stærkt betonedede, det maa gennemføres paa en saadan Maade, at der ikke foreligger Uretfærdighed, og at den, som er Sagvolder, ikke bliver Dommer i sin egen Sag. Det er det, som er det uheldige ved § 8 for Lærerne, og vi skulde selvfølgelig undgaa noget saadant med Hensyn til Præsterne. Nej, det, som gør, at jeg interesserer mig derfor — rent bortset fra, at det forekommer mig at være en Ret for Menighederne, og jeg interesserer mig meget for Menighedernes Ret —, er dette, at det fører i Retning af at hemme den independentiske Tendens, som Kirkeministeren er en saa stærk Tilhænger af. Det er jo nemlig ganske nødvendigt i Tilfælde af, at der skal ske en retfærdig Undersøgelse af de Sager, som er Præst og Menighed imellem, at der maa være en Overinstans, som tager Hensyn til de almindelige og særlige Forhold, der foreligger, og som taler paa en større Del af Kirkens Vegne. I det Øjeblik man vil gaa til Indførelse af en § 8 for Præster, kommer man ind i den Udvikling, som har vist sig hele Verden over, hvor der har været independentistiske Bevægelser; saa kommer man med Nødvendighed i Retning af, at Menighederne maa slutte sig sammen om det, der er fælles. Det er netop en saadan Sammenslutning, jeg ser som det nødvendige og det naturlige for Menighederne, og derfor forekommer det mig ogsaa, at mit Standpunkt her viser i Retning af det Standpunkt, jeg omtalte sidst og lagde saa stor Vægt paa, nemlig dette, at hele Kirken som saadan maa have Røst og Mæle.

Paa dette sidste Punkt ved jeg altsaa, og hørte det i Ministerens Indlæg, at han ikke paa nogen Maade vil lade sig rokke. Han omtalte der Grundlovens Løfteparagraf paa en Maade, som jeg imidlertid maa protestere alvorligt imod. Han opfatter det aabenbart lige som det ærede Medlem fra Højrup (Johs. Fog-Petersen) saaledes, at Grundlovsløfteparagraffen lige saa godt kunde have den Form, at der stod: „Folkekirkens Forfatning ordnes ved Love“. Men der staar „ved Lov“, og det kan ikke være den højtærede Kirkeminister ubekendt, hvorledes den grundlovgivende Rigsdag saa paa det, selv om det efter hans Udtalelser synes, at det er ham ubekendt. Baade Grundlovens Fader, D. G. Monrad, og den første grundlovgivende Rigsdag og de følgende Rigsdage har hævdet aldeles klart og bestemt en Forstaaelse af denne Grundlovsparagraf, som selvfølgelig ikke muliggør en anden Fortolkning. Det vil være den højtærede Minister bekendt, hvorledes D. G. Monrad straks henvendte sig i Cirkulærer til Præstestanden og talte om den Synode, der skulde indkaldes, for at Kirken kunde faa den Forfatning, den skulde have. Og det vil være den højtærede Minister bekendt, hvorledes Lovens Form, den Form, som Paragraffen fik, skyldes en Henvendelse fra Københavns gejstlige Konvent. Og de Forhandlinger, der den Gang foregik, viser absolut og ganske bestemt, at der ikke kan være nogen Tvivl om, hvad Meningen med den Paragraf er. Desuden er det almindelig bekendt, hvordan der fra Rigsdagens Side i de følgende Aar indtil 1854 Aar efter Aar blev givet en Bevilling til denne Synode, der skulde overveje, hvorledes Kirkeforfatningen skulde være. Det vil ogsaa være bekendt, hvorledes der i Kirkekommissionen fra 1854, da disse Sager igen var til Behandling, absolut ikke var Tale om andet end denne Forstaaelse, og paa en eller anden Maade — Maaden var man i Strid om — var det Meningen, at Kirkeforfatningsspørgsmaalet skulde løses som en Helhed. Og der vil jeg gøre den højtærede Minister opmærksom paa, at naar han saa bestemt holder paa, at han optræder paa Grundtvigianernes Vegne, og saa bestemt hævder, at hvis man ønsker noget i Retning af Kirkelovgivning, maa man gaa videre i den Udviklingslinie, som Rigsdagen hidtil har ført Statsforholdet til Kirken videre i, og endvidere bestemt hævder, at der ikke er Tale om noget Baade-Og, men om et Enten-Eller —, saa vil jeg hævde, at saaledes er det ikke opfattet fra Grundtvigianernes Side. Det vil ikke være den højtærede Kirkeminister